

Prædikeninspiration til Diakoniens dag – Søndag septuagesima 5. februar 2023.

Matthæusevangeliet 20, 1-16

Øvrige læsninger: Jeremias 9, 22-23; Første Korintherbrev 9, 24-27

Overskrift: Vingårdens omvendte verden

Af Helle Christiansen, tidligere sognepræst og chef for Kirkens Korshær

Optakt til prædiken:

Kyndelmisse kom og gik i forgangne uge, lyset stiger på vores del af kloden, men mørket ligger tungt over menneskers liv, både det fysiske og psykiske tyngende, der tærer på glæde og livsmod og troen på, at jeg er noget værd.

At stå i kø som daglejer hver morgen og blive valgt til eller fra er en erfaring, der ikke ligger langt borte. Sådan var det i tredivernes store arbejdsløshed, hvor min farfar stod i køen efter arbejde hver morgen, og sådan har det været for migrantarbejdere, der har bygget i Qatars ulidelige hede. Og sådan er det i Danmark, hvor mennesker, også selv om de er syge og værkbudne, skal være ”til rådighed for arbejdsmarkedet”, som det hedder. Et menneske er i den logik en vare, der skal være til rådighed og passe en køber.

I det diakonale arbejde færdes mange mennesker, for hvem det er livsvigtigt at blive set og hørt og taget ind i fællesskaber, som ikke kun er knyttet op på arbejdsmarkedet. Af dem kan alle tage ved lære, for det er mennesker, der holder sig oppe med den store styrke, det kræver, hvis man altid skal finde meningen og værdien selv, fordi det aldrig bliver sagt til en af andre, hvor meget man egentlig er værd.

Også i den diakonale verden står mennesker i kø til de mest basale ting som et trygt sted at sove, når herberget i kirken eller natvarmestuen åbner.

Det er næsten, som om man kan se den lange række, der står i kø med et sugende begær efter svar, konkret og i mere eksistentiel betydning: ”ja, du er, du er med her, du har en plads, en betydning, uden dig kan vi slet ikke klare os!”

”Menneske, du er elsket”, er et drømmesvar for os, når vi føler os tilsidesat og i tvivl om eget værd, være sig unge eller ældre eller dem midt imellem.

Vingårdsejeren i lignelsen ligner Gud. Det er en lignelse om Gud, der bliver ved og ved med at finde mennesker og svare ”ja, kom ind, kom og vær med, der er brug for dig.”

Matthæusevangeliet har som sit særlige kendetegn betegnelsen ”Himmeriget”. Ikke mindre end 32 gange bliver det brugt, så det er betydningsfuldt at dykke ned i.

Det kan man finde inspiration til i Christian S. Holmgaards artikel:

Som i himlen således også på jorden – Himmeriget og den skabte verden i Matthæusevangeliet | Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke

Gud er som en konge, og Gud er som en vingårdsejer. Begge billeder trækker tråde til Det Gamle Testaments forståelse af Gud som Israels konge og Israel som en vingård, Gud ejer og har forventninger til.

Det er et dennesidigt billede, ikke et billede af en fjernt fremtidigt rige. Gud har skabt verden og regerer den som en god konge, plejer den som en god vingårdsejer. Visionen for det inkluderende og meningsfyldte liv gælder her og nu og er forpligtende for kirken og for os.

Skaberkraft, dynamik og udvikling er Guds handlen med verden. Her og nu skaber Gud nyt, skaber forandring og har forventning til resultaterne af den kraft, han sender ind i verden til genoprettelse og frelse for hele sit skaberværk.

Det er ikke det enkelte menneskes individuelle frelse, der målet i Matthæusevangeliets tale om Himmeriget, men det er det hele, genoprettelsen af skaberværket, Guds vilje til fred og retfærdighed, som skal udfolde sig, også i de fællesskaber og samfund, vi her i tiden er en del af. I læsningen fra Jeremias 9 siger Herren: ”jeg, Herren, øver trofasthed, ret og retfærdighed på jorden; det er, hvad jeg ønsker, siger Herren.”

Når vi beder vi Fadervor efter Jesu anvisning, beder vi om Guds viljes udmøntning på jorden: ske din vilje som i himlen således også på jorden. ”På jorden” er netop perspektivet, også for den kirkeårstid, der nu begynder med søndag septuagesima. Forfaste og derefter fastetid, hvor påskeforberedelsen påbyder en selvindskrænkelse, der giver plads til alle andre dele af skaberværket.

Måske er det nemmere at faste fra noget end at faste til noget, så lad os i den kommende tid gøre forsøget at faste til. Det, at overvinde afstanden og gå til et andet menneske kan være en fastehandling, at gå vejen til nogen eller noget, jeg ikke har lyst til at møde.

Det er evangelium, godt nyt for mennesker, for os alle og særligt, når vi tynges af mindreværd og knuges af ensomhed.

At de sidste skal blive de første, skal have lov at stå som facit. Ikke som en del i et uendeligt omskifteligt regnestykke: jamen, så blev de velbjergete jo de sidste, så næste gang skal de så blive de første etc. etc.

Gud løfter det marginaliserede ind midt på siden og lader det stå dér med en titel i store skrifttyper: ”Du er mit elskede menneske, du er uendeligt meget værd.”

Salmeforslag i numerisk rækkefølge:

28 De dybeste lag i mit hjerte; 29 Spænd over os dit himmelsejl; 68 Se, hvilket menneske; / 365 Guds kærlighed ej grænse ved 367 Vi rækker vore hænder frem; 557 Her vil ties, her vil bies; 695 Nåden hun er af kongeblood